

EDITORIAL

Que se'n vagen a casa

A un mes de les eleccions municipals i autonòmiques consideravem que el **Rogle Constanti Llobart**, com a associació valencianista, no podia permanceixer callat, ni ser compliç dels qui volen oblidar i fer oblidar tot el mal que nos ha fet en les últimes legislatures el partit que governa la **Generalitat** i els ajuntaments valencians mes importants.

Pot ser entes est editorial, si es vol, com una relació d'agravis que hem patit, i seguim patint, gracies a la classe política que nos governa. No es la primera vegada que fem estes crítiques, si be en unes atres ocasions les hem repartides entre els distints grups polítics i agents socials de dins i de fora de **Valencia**. Pero en algun moment havíem de centrar la denuncia en el responsable maxim, el que ha permes i permet, mes encara, colobra decididament en la desastrosa situació en la que nos trobem els valencians actualment. La relació no pot ser exhaustiva, l'espai es llimitat i, segurament, un breu paragraf que dedicarem a cada despropòsit, balafiament, engany, claudicació..., nos duria a omplir molts bolletins similars ad este. Per tant, nomes esbossarem *grosso modo* esta situació.

Comencem per lo mes local i proxim. El govern del **Ajuntament de Valencia**, ciutat que havia de ser i comportar-se com a **Cap i Casal del Regne**, la qual cosa fa temps que deixa de fer, ha arribat a l'extrem de renunciar al seu tradicional toponim gracies a l'equip de la Sra. **Rita** —eixa que es mofa del valencià—, el govern de la qual aprovà la seua catalanisació, en un primer moment en l'escriptura, afegint-li eixe accent grafic greu sobre la e de Valencia (è) a pesar de les recomanacions en contra d'entitats acadèmiques solvents, les qual ara diuen- volen potenciar, i ho han fet en contra de tota la tradició grafica i fonetica valenciana i per a seguir el català normatiu. En breu assistirém, gracies al compromís dels ensenyants, a un canvi fonetic i a que nos obliguen per llei a pronunciar a la catalana dit toponim. Pero hi ha moltes mes coses que nos fan pensar en la necessitat d'un relleu en el **Consistori**. Els casos **Emarsa, Nóos, Gürtel...**, l'abandonament del **Cabanyal**, la paralís del desenroll de la ret de metro, el permanent estat d'obres que no acaben mai, especialment en el centre, l'incapacitat per a salvaguardar de saturació de trafic l'entorn de la **Llonja** (Patrimoni de l'Humanitat), l'abandonament dels barris i especialment dels accessos a la ciutat mes propis d'una urb *tercermundista*..., per no parlar de projectes promesos, legislatura darrera legislatura, i no abordats, com es el cas del Parc Central..., o els que no els conve, com es la protecció de l'Horta, en tal d'urbanisar sense

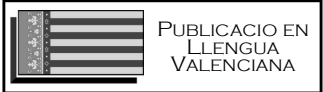
trellat ni necessitat...

A nivell autonòmic seguim sent per a tots "**el resto de España**", i es que l'altura i el pes dels nostres polítics, les seues preterites accions, no fan sino ajudar i colobarar en eixe proces de **despersonalisació** a nivell d'Estat i inclus internacional, perque ni saben ni volen defendre lo que nos es propi i genuí. Han provocat ademes que se nos conega pels casos de corrupció (**Naranjx, R. Blasco, Brugal, J. Cotino...**), que si be no son mes numerosos que en uns atres llocs, ni tampoc mes importants i escandalosos, si han permes, per eixa falta d'autoritat i de credibilitat, que nos hagen convertit en eixemple per a tot lo mes negatiu.

El **poder valenciano** en **Madrid** del que presumien no ha conseguit un acces nort per al port de Valencia, ni una millor finançació per ad este, ni per al **Palau de les Arts**, ni tampoc han segut capaços de vertebrar el territori -hui anar en tren de Valencia ciutat a **Alacant** costa mes que anar de qualsevol d'estes dos ciutats a Madrid-, seguim sense que se llibere la A7 i per tant pagant taxes a unes empreses privades d'una autopista que fa temps es podia haver rescatat, per no parlar del paralisat **Corredor Mediterraneu**.

Pero n'hi ha mes, en l'afany de conseguir el vot del valencianisme, ara, acabant la legislatura han fet la fanfarronada d'aprovar una **Llei de Senyes d'Identitat** que saben no hauran de desenrollar i posar en marcha, i ho fa un govern presidit per un senyor que no sap, a pesar de ser de **Castello**, parlar en valencià; es mes, ho evita permanentment. Hem de recordar que quan el senyor **Fabra** era alcalde de Castello no solament cedi un lloc municipal gratuïtament per a que s'instalara una sucursal del **IEC**, mes encara, promogué i votà per a que les **Bases del 32**, elaborades en aquella ciutat, motiu de discòrdia i principi de la catalanisació idiomática valenciana, foren declarades BIC. Ell i el seu partit son els responsables de la creació de la **AVL**, sucursal del IEC creada per a destrossar la llengua valenciana i convertir-la en un dialecte que convergixca en el català, eufemisme que significa la seua substitució paulatina pel català; ell i el seu govern son els responsables del tancament de la **RTVV**... i del desprestigi de la nostra nacionalitat, per molt que ultimament vaja de gran reparador.

Estos son els que **se n'han d'anar a casa**, aixina s'acostumaran a complir lo que prometen, ser conseqüents en les idees que diuen defendre i respectar les promeses emanades dels seus programes electorals, duent-les a terme en les actuacions que finalment realisen. La ciutadania valenciana es mereix un respecte. ¡**PROU DE MENTIRES!**

LA CITA

Una virtut simulada es una impietat duplicada: a la malícia unix la falsetat.

Sant Agusti

SUMARI

- 1
▪ EDITORIAL: **QUE SE'N VAGEN A CASA**
- 2
▪ LLISTAT: **ACTIVITATS CULTURALS**
▪ PATRIMONI VALENCIÀ: **30 ANIVERSARI DE LA BIBLIOTECA VALENCIANA NICOLAU PRIMITIU**
- 3
▪ JOCS TRADICIONALS (II): **TOTOU-TOTOU**
▪ PATRIMONI VALENCIÀ: **30 ANIVERSARI...** (Continuació)
▪ RESENYA BIBLIOGRAFICA: **EL FILL DEL FOLL I ATRES RELATS BREUS**
- 4
▪ PASSATEMPS
▪ FAULA: **EL PEIXCADOR I EL PEIX**

ACLARIMENT

Esta publicació està redactada en les Normes d'El Puig. Encara que es una obra colectiva, l'encarregat de la redacció final de cada articul te llibertat per a fer-ho en la normativa d'accentuació de la seua preferència. Este tema es motiu de debat, pero no de divisio, entre nosatres.

AVIS

¡Ah, la Pasqua!

Festa ancestral que els valencians han sabut celebrar en les mes boniques tradicions: Menjar-se la mona, empinar el cacherulo, cantar la tarara, fer fotocopies del **Rogle** per a repartir entre amics i coneguts...
(I si cola, cola.)

ACTIVITATS CULTURALS ABRIL DE 2015

Trobarà més informació dirigint-se a les respectives associacions:

EI Piló (Associació Cultural El Piló)
C/ Dr. Moliner, 10-B. 46100 Burjassot
elpilo@telefonica.net
Tel: 963 63 42 75

GAV (Grup d'Acció Valencianista)
C/ Pintor Gisbert, 17 - baix. 46006 Valencia C.
Tel: 963 41 22 22 i 963 41 90 20

RACV (Real Academia de Cultura Valenciana)
C/Avellanés 26. 46003 Valencia C.
Tel 963 91 69 65 Fax: 963 91 56 94
www.racv.es

Rogle

Vore quadro a banda en esta pagina.

9 Abril (dijous) 18:30 h. Sant Miquel i els Reis. Av. Constitució, 284. Valencia C.

TOTS ELS DIES 9. Homenaje a Nicolau Primitiu. En acabant, se realitzarà una visita guiada al monasteri (1 € per persona).

Organisa: Convenció Valencianista.

+Info: **Rogle**

14 Abril (dimarts) 19:30 h. Seu de la RACV.

TAULA REDONA en homenage a "Vicent Lluís Simó Santonja, Deca d'Honor"

Intervenien: José Luis Medina García
Federico Martínez Roda
José Bonet Navarro.

Modera: Daniel Sala Giner

+Info: **RACV**

16 Abril (dijous) 19:45 h. Seu d'El Piló.

CONFERENCIA: Joan Ignaci Culla: "Joanot Martorell: cavaller i escriptor de la Nació Valenciana".

+Info: **EI Piló**

25 Abril (dissabte) 12 h. Monument als Maulets. Av. Regne del Valencia, 71. Valencia C.

OFRENA FLORAL I PARLAMENTS en homenage als maulets en motiu del 25 d'abril

+Info: **GAV**

30 Abril (dijous) 19:45 h. Seu d'El Piló.

CONFERENCIA: Juli Moreno: "La Renaixença Valenciana, una aproximació als seus impulsors".

+Info: **EI Piló**

30 Abril (dijous) 20 h. Seu del GAV.

REPRESENTACIÓ d'un milacre de Sant Vicent a carrec dels chiquets d'un altar de Sant Vicent.

+Info: **GAV**

CONTACTA EN NOSATRES

Apartat de Correu 527

46002 Valencia ciutat

Telefon: 617 030 370

rogleconstantillombart@gmail.com

PATRIMONI VALENCIÀ

30 Aniversari de la Biblioteca Valenciana

"Nicolau Primitiu"

El passat mes de giner la **Biblioteca Valenciana "Nicolau Primitiu"** compli 30 anys de la seua creació.

Els orígens d'esta institució bibliogràfica els hem de buscar en la biblioteca personal del patrici valencià Nicolau Primitiu i en la donació de la mateixa que l'any 1979 feren els seus hereus. El Real Decret 1032/1978 de 14

d'abril, en el que s'acceptava la donació, arrellegava la voluntat dels donants, que autorisaven fer la transmissió de la propietat en el cas de constituir-se un organisme polític o administratiu de caràcter regional, independentment del nom que se li donara: mancomunitat, generalitat, o un altre. Una volta aprovat el **Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana** en 1982, es firmà el Decret

5/1985 del **Consell de la Generalitat Valenciana**, que en l'Articul Primer diu: "Es crea la Biblioteca Valenciana com a centre superior bibliotecari de la Generalitat i deposit bibliogràfic bàsic de la Comunitat Valenciana, dependent de la Conselleria de Cultura, Educació i Ciència".

Molt anteriorment, durant la **II República**, i com antecedent de la creació d'una institució de paregudes característiques, a proposta del Conseller de Cultura **Francesc Bosch i Morata**, fundador del **Institut d'Estudis Valencians**, se va crear en 1937, per mig d'un decret del **Consell Provincial de València**, la **Biblioteca del País Valencià**, organisme que no arribaria a quallar.

Nicolau Primitiu Gómez Serano (Sueca 10 de setembre de

1877 - València, 11 de novembre de 1971), incansable valencianista, durant els anys trenta del segle XX dedicà una intensa activitat orientada a donar cohesió i dinamisme a les aspiracions de restitució dels drets del poble valencià. La seua vida se pot resumir en el seu lema: "Treballar, persistir i esperar".

Fon un valencianista integral que reivindicà sempre les senyes d'identitat valencianes i es convertí en un dels seus

maxims defensors des dels carrecs de Deca del **Centre de Cultura Valenciana** (ara RACV) i President de **Lo Rat Penat**.

Entre totes les seues activitats i facetes: industrial, escriptor, editor i bibliòfil, descol·la la creació d'una esplèndida biblioteca que contava en més de 40.000 volums, en gran part de temàtica valenciana, ade-

mes de fullets, separates i unes quatrecentes mil fiches personals de treball. Igualment va conservar un vastíssim arxíu de documentació epistolar de caràcter personal i referida a les múltiples activitats econòmiques i culturals en les que s'interessà, que suponen una informació de gran valor sobre el valencianisme cultural i polític de gran part del segle XX.

L'extraordinària col·lecció d'exemplars que componen la menciona-

da donació està formada per incunables, manuscrits, valioses edicions dels segles XVI, XVII, XVIII, publicacions periòdiques, fulles soltes i un impressionant conjunt d'obres valencianes dels segles XIX i XX. El contingut temàtic abarca totes les branques del coneixement, encara que en major percentatge Ciències Socials, Literatura i Art. De particular importància per a l'investigació històrica, sociològica i filològica són el conjunt dels fullets de caràcter religiosos: sermons, ora-

cions i relats hagiogràfics; en l'àmbit de la Filologia hi ha gramàtiques i diccionaris en quasi totes les llengües, reunits per a crear un marc de referència en el qual inscriure l'estudi de l'idioma valencià. Els estudis de Genealogia i Heraldica i les monografies lo-

cals ocupen un lloc important dins de l'apartat d'Història.

Successives donacions d'importants bibliòfils valencians han anat ampliant els fons; aço, junt a la recopilació de lo que se va publicant, fa que actualment arribi al millo i mig de volums, situant a la "Nicolau Primitiu" entre les tres primeres biblioteques de **Espanya**.

(Continúa en la pagina 3)

NICOLAU PRIMITIU

MONASTERI DE SANT MIQUEL I ELS REIS

Totou-totou

Este era un dels jocs de carrer de material mes barat i d'espai mes assequible, puix només se necessitava un bon grapat de fanc humit i un lloc chicotet a on agenollar-se.

Dos són el mínim de jugadors necessaris. El jugador que comença, pasta un poc de fanc fent-lo una bola que després aplanarà formant com una coca del tamany d'un plat, un tamany prèviament acceptat.

Li pregunta al jugador que entrarà en segon lloc:

- Totou-totou ¿Me pagues un ou?

Si el jugador diu que "no" passa la tanda al següent; però si contesta que "sí", el primer ha d'esclafar el plat de fanc tendre en força contra terra per aconseguir que, sense desfer-se, se faça un forat gran en mig que l'altre jugador haura de tapar en el seu fanc.

En el cas de que se trencara la coca de fanc i no es fera forat, l'amo del fanc l'entregarà a l'altre jugador que se dirigirà al següent, repetint el joc.

Com que el fanc no pot secar-se, puix es badallaria, alguns chiquets portaven una botelleta d'aigua per arremullar-lo continuament, però ¡sense passar-se'n! Uns altres, menys previsors, acabaven tirant una escopinada al seu plat. ¡Beneida edat que no coneixia (o es que no existia) el perill dels contagis!

Guanyava el que conseguia deixar sense fanc als demés o, quan la mare criava per a sopar, el que tenia el tros més gran.

¡Quins temps aquells en els que els joguets no se compraven en els grans magatzams i no feya falta posar-los bateries!

CHIQUETS A LA VORA DE LA MAR, JOAQUIM SOROLLA

RESENYA BIBLIOGRAFICA J.M.M.

Ruiz Negre, Antoni
El fill del foll i altres relats breus
Mosseguello. Castello, 2015
(180 pàgines)

Antoni Ruiz Negre nos sorpren novament en esta obra; l'autor teatral fa en esta ocasió una incursió en el món de la narrativa presentant-nos un recull de relats breus baix el títol ***El fill del foll i altres relats breus***.

El lector podrà fruit de **vintiquatre històries** en les que es viuen situacions molt diverses: aventures, intrigues, misteris..., unes possibles i unes altres totalment fantàstiques, algunes que són vivències del propi autor i moltes d'elles fruit de la seua imaginació.

El mateix Ruiz Negre en l'introducció nos advertix que estan seguides una d'una atra sense mantindre ningun orde específic ni relació. En qualsevol cas són relats que ad algun lector el poden transportar a èpoques preterites, però n'hi ha d'altres que no venen marcats pel cronò.

En un llenguatge senzill, directe, que enganxa al lector, nos encontrem davant de **les situacions més diverses**: conflictes amorosos, històries d'esperits d'un altre món, relats que transporten a recordar la joventut, veritables situacions de conflicte entre les persones o simplement alguna cança que acaba en tragèdia...

Com que **cada història es independent**, la lectura, si a cas, es fa més fàcil puix en un curt espai de temps es pot llegir un relat, tancar el llibre i en tornar-lo a obrir començar-ne un nou. Animem a la seua lectura i a fruit d'eixes vintiquatre trames.

PATRIMONI VALENCIÀ
30 aniversari...

(Ve de la pàgina 2)

Conté una gran diversitat de materials i soports, des del pergami i el paper fins als més moderns formats electrònics, i inclou documents des del segle XIII (primera carta de poblament de **Sant Mateu** 1274, el més antic manuscrit conservat) fins al segle XXI. Atesora algunes de les joies de la lliteratura valenciana, com l'incunable ***Vita Christi*** de **Sor Isabel de Villena**, el codex de **Lucrecia Borgia *Spectacula Lucretiana*** o la recopilació dels ***Furs de València***, entre unes altres.

Des de la seua creació fins a l'any 2000 la biblioteca estigué instal·lada en l'edifici de l'antic **Hospital General**, en les dependències de la **Biblioteca Pública Provincial de València**. En 1995 la **Generalitat** decidí que la seua definitiva fora el **Monasteri de Sant Miquel i els Reis**, conjunt arquitectònic que fon somes a una rehabilitació integral.

En motiu de la celebració del 30 Aniversari, el passat 4 de febrer la Biblioteca Valenciana "Nicolau Primitiu" celebrà una cerimònia commemorativa en la qual se feu un homenage als seus principals donants i se donaren a conèixer algunes de les activitats -exposicions, publicacions, jornades, concerts, cicles d'escriptors i visites teatralitzades- que s'aniran celebrant durant tot l'any 2015.

Actualment es pot visitar l'exposició que porta per títol ***El llibre valencià en les col·leccions de la biblioteca valenciana***. L'itinerari expositiu fa un recorregut a lo llarg de l'Historia del llibre valencià. Des dels incunables i el naixement de la premsa, passant per l'evolució de les tècniques de gravat i impressió, a l'incorporació de la fotografia al llibre imprès, dedicant també un espai al còmic valencià, fins arribar finalment al llibre digital.

L'exposició permaneixera oberta fins al 26 d'abril.

Rogle en Internet

Facebook i Twitter:

Rogle Constanti Llobart
@rogleconstanti

Tots els exemplars editats fins ara estan, en pdf, en:

www.rogleconstantilllobart.com
i **www.pjvalencianista.org**

COLABORA EN EL ROGLE

Donar difusió ad esta publicació es la millor forma de col·laborar en nosatres. També pots fer-te **soci** (36 € a l'any) o **col·laborador** (12 € a l'any), i t'enviarem a casa tots els números que es publiquen durant l'any.

Si tens voluntat de fer alguna puntual aportació econòmica, també te quedariem molt agrats. El nostre número de conte, en **Caixa Ontinyent**, es:

ES61 2045 6014 65 3000195833

Resol l'acrostic del costat a partir de les definicions.

1. Colp o palmada que se pega al cul com a reprimenda.
2. Adverbi que significa certament, sobradament, en veritat.
3. Persona que te convidats en sa casa per a dinar, sopar, celebrar una festa, etc.
4. Instrument musical de vent metalic i en diferents claus. S'utilisa molt en les orquestes de jazz.
5. Accio de dur o traslladar objectes d'un lloc a un altre.
6. Objecte cilindric per a enrollar fil, cordell, etc.

La solucio a peu de pagina.

PARAULES VERTICALS

1. Cobrir el vapor d'aigua una superficie llevant-li la lluentor o la transparencia.
2. Espantar als animals en crits i moviments de braços i mans. Fer eixir als animals dels seus amagatalls en qualsevol classe de sorolls per a donar-los caça.

		1.	2.						
1.		-	-	-	-	<u>C</u>	-	-	
2.		-	-		<u>S</u>	-	-	-	
3.	-	<u>M</u>	-	-	-	-	-	-	
4.	-	-	-	-	-	<u>F</u>	-		
5.	-	-	-	<u>G</u>	-				
6.		-	-	<u>D</u>	-	-			

FAULA

El peixcador i el peix

Arreplega un peixcador la seua **ret**,
i trau a penes un menut peixet.
"Per ta vida", exclamà el presoner,
"dona'm la llibertat, la vullc nomes,
mira que no te duc a engany,
perque ara soc **roïn**; dins d'un any,
com no sere llavors ya jovenelo,
me peixcaras mes gran que era mon **güelo**.
iQué! ¿Te burles? ¿Te rius del meu plor?
Puix sapies que un senyor peixcador,
nomes per un atre tant, al riu tirà,

sense pensar-s'ho molt, a mon germa".
"¿Per un atre tant al riu? ¡Quina mania!",
replicà el peixcador, "¿Puix no sabia
que el refra castella
diu: 'Mes val pardal en ma...?'
A la paella te condene; que la meua panxa
no s'**ompli jamai** en l'esperança".

Traduccio i adaptacio a la llengua valenciana
d'una faula de **Felix Maria Samaniego**

Le petit poisson et le pêcheur, de Gustau Doré

GLOSSARI (paraula/ sinonims: definicio)	a peixcar, caçar aus o uns atres usos	tal d'una cosa
Güelo/ agüelo/ auelo/ uelo: Castellanismes provinents de 'abuelo' utilisats per a referir-se al yayo.	Roïn/ menut: De cantitat escasa	Jovenelo/ jove: De curta edat o pocs anys.
Ret/ xarcia: Filats en forma de malla per	Jamai/ mai: Cap volta, en cap moment o temps	
	Omplir/ plenar: Ocupar la capacitat to-	

Solucio:

Verticals: 1. BAFAR 2. AUIXAR 3. AMFITRIO 4. SAXOXOFO 5. TRAGI 6. RODET

I RECORDA... La nostra primera paraula es **bafar**. El **baf** es el vapor que despedixen els cossos en determinades condicions, com per eixemple per efecte de la calor (o "del caloret", *je, je*); es tambe l'aire calent que s'espira en la respiracio. Una **bafada** o **bafanada** es l'aire o baf exhalat en força per la boca al respirar. Eix. *Està cuinant sense posar l'extractor i s'han bafat totes les manisetes.*

La nostra segona paraula es **aüixar**. L'accio i efecte d'aüixar es una **aüixada**, un **aüixament** o un **aüixo**. **Aüixa** es una veu o interjeccio que s'utilisa per a fer fugir als animals. Es **aüixable** allo que es pot aüixar. La persona que aüixa es un **aüixador**; es tambe l'instrument format per varies tires de drap nugades a l'extrem d'un manec i que s'utilisa per a espantar les mosques, nomenat tambe **aüixamosques**. Eix. *El llaurador intentava aüixar als pardals que s'estaven menjant els grans. // ¡Vicent, aüixa les mosques de la taula!*